

Петро Рихло — український літературознавець, перекладач, доктор філологічних наук, професор Чернівецького Національного університету імені Юрія Федьковича. Автор монографій «Поетика діалогу: Творчість Пауля Целана як інтертекст», «Шібболет: Пошуки єврейської ідентичності в німецькомовній поезії Буковини», понад тридцяти упорядкованих та перекладених книг. Найвідоміші з них: «Магрібінські історії» та «Торішний сніг» (Греггор фон Реццорі), «Кінець світу» (Юра Зойфер), «Час фенікса» (Роза Ауслендер), «Господні водоноси» та «Хурбан» (Манес Шпербер), «Птах над палаючим лісом» (Карл Любомірські), «Ucrainica» (Карл Еміль Француз), «Тоді в Чернівцях і довкола» (Георг Дроздовський), «Я тугою огорнута...» (Зельма Меербаум-Айзінгер), «Маніфест Альфа» (Альфред Гонг), «Чутливі стежки» (Райнер Кунце), «Пісня над піснями» (Йосиф Бург), «Сторінки мого життя» (Агарон Аппельфельд), «Моя Галичина» (Залця Ландман), антологія німецькомовної поезії Буковини «Загублена арфа» та десятитомне видання поезій Пауля Целана.

Завдяки Петрові Рихлу читачам повернуто імена багатьох забутих німецько-єврейських літераторів Буковини: Ісаака Шраєра, Генріха Шаффера, Віктора Віттнера, Еріха Зінгера, Йозефа Кальмера, Альфреда Маргул-Шпербера, Клари Блюм, Альфреда Кіттнера, Мозеса Розенкранца, Давіда Гольдфельда, Іммануеля Вайсгласа, Манфреда Вінклера, Ельзи Керен та ін. Раніше в серії «Постаті культури» вийшла книги Петра Рихла «Пауль Целан. Референції. Наукові студії, статті, есеї» та «Поетика діалогу. Творчість Пауля Целана як інтертекст».

ДУХ І ЛІТЕРА

“УРВАНІ СТРУНИ ПРЕГУЧНОЇ ЛІРИ...”:

Німецько-єврейські поети Буковини

Петро Рихло

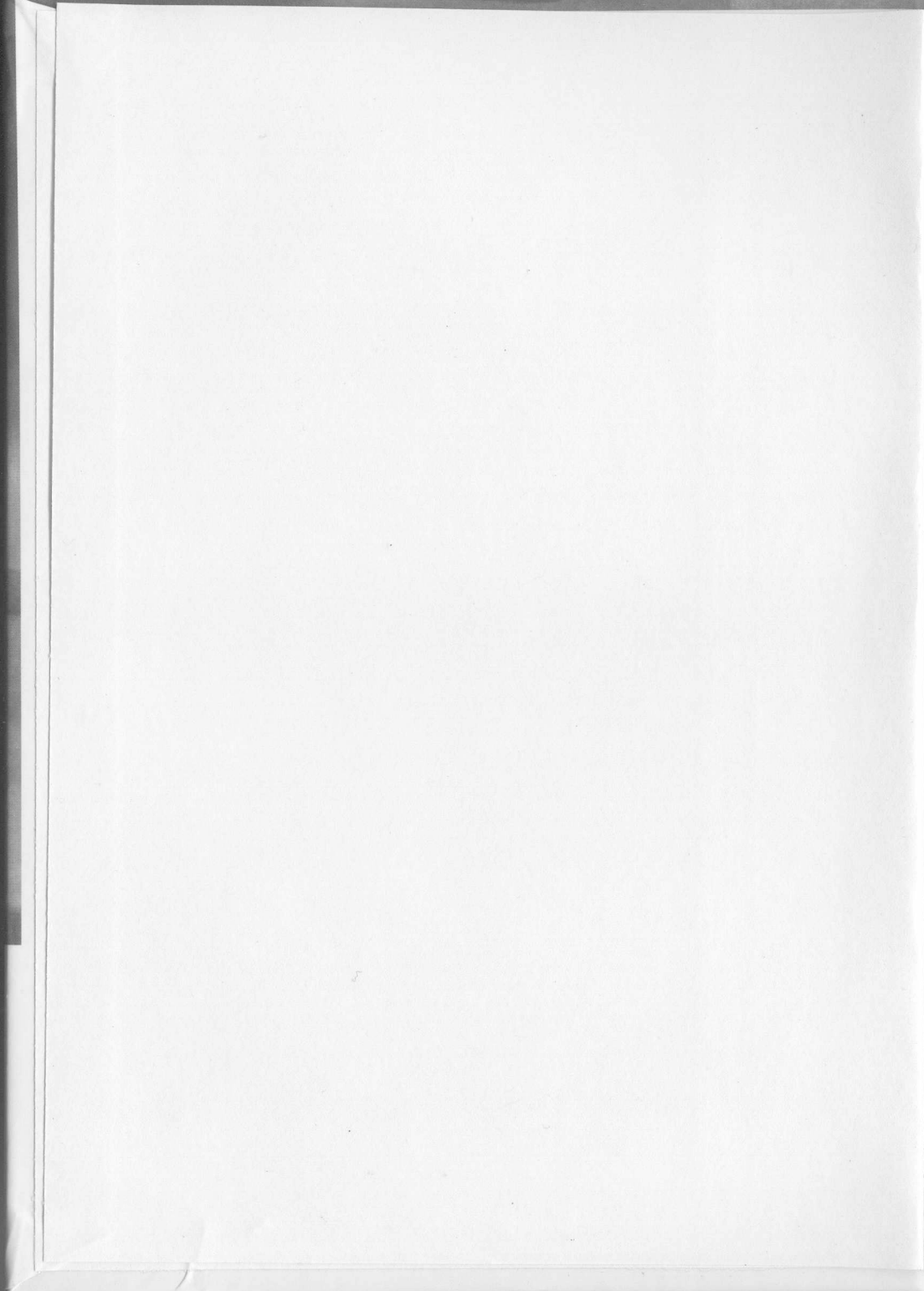
ПОСТАТІ
КУЛЬТУРИ

“УРВАНІ СТРУНИ ПРЕГУЧНОЇ ЛІРИ...”

Петро Рихло

ДУХ І ЛІТЕРА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНЬСЬКА АКАДЕМІЯ»
ЦЕНТР ЄВРОПЕЙСЬКИХ ГУМАНІТАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕНЬ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО ЄВРЕЙСТВА

Серія «Постаті культури»
заснована 2017 року

Петро Рихло

«УРВАНІ СТРУНИ ПРЕГУЧНОЇ ЛІРИ...»

Німецько-єврейські поети Буковини

Київ
ДУХ І ЛІТЕРА
2023

УДК 821.112.2+821.411.16].09(477.85)

P557

Серія «Постаті культури»

Редколегія серії:

Андрій Пучков, Костянтин Сігов, Олексій Сінченко (головний редактор),
Елеонора Соловей, Леонід Фінберг (керівник проєкту)

P557 Рихло Петро.

«Урвані струни прегучної ліри...»: Німецько-єврейські поети
Буковини. – Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2023. – 208 с. (Серія «Постаті
культури»).

ISBN 978-966-378-964-4

Книга літературознавця й перекладача Петра Рихла розгортає серію наукових
есеїв про основних представників німецько-єврейської поезії Буковини, серед
яких виділяються насамперед такі всесвітньовідомі поетичні постаті, як Роза
Ауслендер та Пауль Целан. Проте до кола німецькомовних чернівецьких поетів
належить також низка інших непересічних авторів, які тривалий час перебува-
ли в затінку своїх знаменитіших колег по перу. Книга покликана виправити цю
історичну несправедливість і донести до читачів багатство і розмаїття буковин-
ської німецько-єврейської лірики у всій повноті.

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

Видання книги стало
можливим за підтримки
Міжнародного фонду «Відродження»

Висловлюємо подяку родині Ольги та Андрія Анісімових
за підтримку серії видань «Постаті культури»

На обкладинці використано зображення Генрика Штрєнга
«Спогади про дитинство», 1924

На задній частині обкладинки використана фотографія Альфреда Маргула-Шпербера
з Національного історичного музею Румунії (проєкт «Комунізм в Румунії»)

УДК 821.112.2+821.411.16].09(477.85)

© Рихло П., 2023

© ДУХ І ЛІТЕРА, 2023

ISBN 978-966-378-964-4

ЗМІСТ

Поетична Атлантида Буковини (<i>Передмова</i>)	5
«МАРГУЛ, ДОБРИЙ ВЕЛЕТЕНЬ» (<i>АЛЬФРЕД МАРГУЛ-ШПЕРБЕР</i>)	15
«СМУГЛЯВА САФФО НАШОГО СХІДНОГО ЛАНДШАФТУ» (<i>РОЗА АУСЛЕНДЕР</i>)	37
«ЗІТЕРТОМУ ІЗ КНИГ ЖИТТЯ/ НЕМАЄ ВОРОТТЯ У СВІТ» (<i>МОЗЕС РОЗЕНКРАНЦ</i>)	63
«ЗАБУТИЙ ГІСТЬ ЗА НІЧИЙНИМ СТОЛОМ» (<i>АЛЬФРЕД КІТТНЕР</i>)	91
«ПРОПАВ У НІЧИЙ КРАЇНІ СЛОВА...» (<i>ІММАНУЕЛЬ ВАЙСГЛАС</i>)	121
ТРАНСАТЛАНТИЧНИЙ ОДИСЕЙ ХХ СТОЛІТТЯ (<i>АЛЬФРЕД ГОНГ</i>)	143
«ПНЕВМАТИЧНЕ» ЄВРЕЙСТВО ПОЕТА ЯК РАНА І МІСІЯ (<i>ПАУЛЬ ЦЕЛАН</i>)	159
«Я ХОЧУ НЕБО НА РУКИ ВЗЯТИ...» (<i>ЗЕЛЬМА МЕЕРБАУМ-АЙЗІНГЕР</i>)	193